

A horizontal row of various decorative characters and symbols, likely from a typewriter or a specific font. From left to right, the symbols include: a stylized letter 'S' with a diagonal line; a diamond shape with a vertical line through it; a series of four downward-pointing arrowheads; a large downward-pointing arrowhead; a small upward-pointing arrowhead; a tall, thin upward-pointing arrowhead; a small circle; a large downward-pointing arrowhead; a diamond shape with a vertical line through it; a question mark.

Círto 2.

Pětník 10. 1900.

Scherkske njezdzeiske Longjensk

Wudatvaju ſo fóždu ſobotu w Šmolerjez fnihcžiſchežerni w Buduſchinje a ſu tam doſtačž ſa ſchtwórtlětnu
pſchedpłatu 40 np.

2. njedžela po tijeku fralač.

Rom. 12. 6-16.

Kscheleszijanske žiwjenje je paradis-sahrodka. Pobožny Jan Arnd († 1621) je knihu napišal s tým napišmom: paradis-sahrodka poľna kscheszijanskich poežinkow. Nasch dženšniſchi teſt Rom. 12, 6—16 nam ſjewi, kaž može kscheszijanske žiwjenje tajka paradis-sahrodka bycž. To ſu ſkote prawidla ſa žiwjenje, kotrež ſo nam tam dawaju. Čiúm ſo nimi. Najprjedy je nuſne, ſo kóždy ſwojeho powołania hłada ſe wſchej ſwérnoſću. Maſli ſchtó ſlužbu, dha nječ ſlužby hłada. Kaž ſbožowny tón čłowjek, kotrež ma powołanie, a hdý by ty ſwoje zyłe žiwjenje khoreho hładacž měl, abo by dželacjer abo duchomny abo wuczer pſchi najwobcežniſchich wobſtejnoscžach był, džakuj ſo Bohu ſa ſwoje powołanie a budž ſwérny w dopjelnenju twojich pſchiſluſchnoscžow. Šwérnoſć wostanje prěnje žadanje a to Bože dla. ſsu wſchak tež čłowjszy nahladomarjo, inspektorjo atd., ale kaž ſrudna ſlužba, hdýž chzemý jenož prjódſtajených dla ſwérni a ſwědomliwi bycž. Schtož kscheszijanow ſwérnych čini, je bohabojaſnoſć, je ſwědouſje w naſ. My mamym ſwojeho inspektorja stajnje pſchi ſebi. Teho ſjebacž nje-móžesch. Tón ſudži kóžde ſkomidženie. Šwérne dopjelnenje pſchiſluſchnoſće paž žiwjenje ſłódke čini. Na černojtym pucžu džela najrjeńsche róže wjeſteſloſće ſa-kežewaju. Teho dla, ty duſchowpastyrjo, staraj ſo ſa dusche; ty wuczerjo, hladaj ſwojeje wucžby. Teho dla,

ty prjódksstejerio w zýrkvi abo w měscže a na kraju, budž horlivy; ty hladářka khorych, počaž pschecželne woblicžo. Staršchi, hladajcze napominanja. S krótká, schtož by, budž tež wschón. Njedaj twojemu powołaniu pódlańskieji wěz̄y bycz, ale hłownej wěz̄y twojeje wutroby. — Tola to ſame na ſebi hiſhcze njewucžini. Ludžo ſu, kotsiž ſi dypkom ſwoju pschiſlusknoſc̄ dopjelnja, a tola nam jich towarzstwo derje njecžini. Szłoneczne ſwětlo kſchecžijanskeje luboſcze pobrachuje. Teho dla ſi druga wjele w tym leži, ſo mjes ſobu wobkhadžujem⁹ we wſchej luboſczi. Kajka dyrbi kſchecžijanska luboſc̄ bycz? Bjes falſchnoſcze a wutrobna. Bjes falſchnoſcze! To je falſchna luboſc̄, hdynž ludžo ſebi bjes ſobu do wocžow rjenje cžinja a ſady kribjeta ma jedyn na drugiego kleski a pschiſlodenje. To njeje prawa luboſc̄, hdynž ſo w dobrych dnjach wjele wo pschecželstwie powjeda, w uſy pač ſo pschecžel wopuszcži. A potom luboſc̄ tež wěrna njeje, hdynž ty teho, kotrehož lubujesch, na wopacžnym pucžu wostajisch. Prawa luboſc̄ njemjelczi. Wutrobna dyrbi luboſc̄ bycz, t. r. bratrowska. O, kelfo to hiſhcze pobrachuje! Dale — komu mam⁹ luboſc̄ wopokaſac̄? Kóždemu — njech je nam wón runy abo njech je wyschischi abo nižschi. Psched woſebnimi ſo dženſniſchi džen̄ poſkoneja, ale niſzy ſo ſazpiwaja. Tak bycz njedyrbí. Nē — njemjelcze na wýſoke wěz̄y, ale džeržcze ſo ſi niſkim. S zylą ſi cžescžu ſo mjes ſobu wobkhadžejcze, kajfehožkuliž ſchtanta tež něchtó je. Komu mam⁹ luboſc̄ wopokaſac̄? Duchownje ſlabym, hubjentym džecžom. — Kelfo je to cžiuic̄, napominac̄,

troščtowac̄! Ale pschede wschem tež khudym, potriebnym. Bjercze ſo po potriebnoſcach waschich ſobuſtſeſcijanow horje. Iſeczaſacze, hac̄ waſ wo podpjeru proſcha, ale njeprøſcheni hladajce, hdzež mōzecze pomhac̄, a hdj by talem polinki ſa khoreho był. Komu mam⁹ luboſcz wo poſkaſac̄? Tym, kotsiž ſu ſ nami jeneje wery, ſ tym, ſo mam⁹ mjes ſobu jenajku myſl, ale tež tym, kiž ſu pſcheſcijonizy naſcheje wery. Zohnuicze tych, kiž waſ pſcheſczejahu; zohnuicze a njeſwařcze. To ſkónczne hiſcze ſu ſbožowne, wjeſele cžlowſke džeczi, wjeſelcze ſo bjes ſawisze ſ tymi, kiž ſo wjeſela — a ſchtož ſrudnych naſtupa, placzce ſ tymi, kiž placz̄. Duž dha — cžesč wopokaſujo kózdemu, ſe ſwojimi wertyowarſchemi w jenajkej myſli, pſcheſcijwo njeprøſzelam bjes hidzenja a hórkoscze, ſ wjeſehymi wjeſely a ſe ſrudnymi ſrudny, tak ſcheczijan pſches ſwet dže a ſe ſwojego žiwenja ſahrođtu Božu ſczini počnū ſdobnych ſcheczijanskich poczinkow. A woprascheczli ſo jeho — nimasch dha žaneje nuſy, žaneho njeſboža, kotrež tebi žiwenje hórkę czini, wón wotmolwi: Nuſy a horja wſchak mam doſč, ale ja ſym wjeſely w nadžiji, ſczerpliw w czěchnoſci a wobſtajny w modlitwie. — Tak cžezke je žiwenje, hdz jo do ſwetla Božego ſłowa njeſtajis̄! Cžekota powołania — kajke brémjo! Wſchelaz̄ cžlowjekojo, ſak woni jo cžezke czinja; wſchelake horjo — ſak móza cžlowjekoje wſcho hórkę czinic̄! Ale nětko wſmi do ſwojego powołania ſwěrnoſcz ſobu; wſmi mjes ludzi luboſcz ſobu; dži do cžerpjenja ſe ſczerpliwoſci, kotaž nadžiju na Boha dawa — potom bywa cžezke ſaſo lohke, hórkę ſłodke, cžezka radoſč, — hdz je twoje žiwenje tež próza a ſchimda bylo, je tola kraſne bylo, paradiſ-ſahrođka počna ſcheczijanskich poczinkow. Hamjen.

Pucžowanje po Božim piſmje

abo

lajle myſle naſhadzach, Bože ſłowo cžitajo.

Podawa ſwerny cžitar „Pomhaj Bóh-a“.

(Poſražowanje.)

1. knih Mójsaſzowe.

2. ſta w.

IV. 1.—3. ſchtuczka. Po dokonjenju ſkutka ſchecz dnjow wotpočzuje Bóh na ſedmy džen a požohnuje a ſwjeczi tónle džen.

Bóh je wſhemu, ſchtož je ſtworil, wěſtu ſhamostatnoſcz ſpožčil, ſashezepjo wſhemu ſakon, po kotrež može ſo a ma ſo ſtajnie a wſchednje wobnowic̄, ſ tym paſ wotſtanje žiwenje w ſtwórbje wotwiſne wot Boha; pſchetož Bóh wobkhowa wſchē ſenotliwe ſtworjeniečka w ſwojej ruzy, a móže tež, hdzež jeho mudroſč a luboſč to chze, thód ſtwórbj tak wodziež, kaž jenož chze, a na ſpodžiwnie waſchnie ma ſtwórbja jemu poſluchac̄ a jeho radu wukonjec̄.

Bóh wotpožowasche ſedmy džen wot wſchitkeho ſwojego džela, kotrež bě wón ſcinił. S tutym wotpožowanym njeje ſo wón ſtworjenego ſweta wſdał abo wotrjek, ně, wón cžehnje wſchon ſtworjeny ſwet ſa ſobu.

A bu wjeczor, a bu rano, ſedmy džen — tak nam Bože ſłowo njeſowjeda. Boži ſabbath wotſtanje wotewrjeny, wón ſletuje na wſchech dalskich ſtawisnach, doniž jenu ſtawisny do Božego ſabbatha njeſandu.

Mjes wſhemu ludami na ſemi ſu ſo baſki abo mythy wo ſtworjenju ſweta wobkhowale. Mjes wſhemu blyſchezi ſo jaſnje powjescz wo ſtworjenju ſweta, kaž ju nam Bože ſłowo podawa. Prěnje ſopjeno Mójsaſzowych knihow je wažnije, hdzli wſchē ſwiaſti pſchirodo-ſpýtnikow a mudrych tuteho ſweta. Wědomoſcz wo naſchej ſemi je ſ wulkej prózu wſchelake cžaz̄ abo periody ſtworjenja naſcheje ſemje ſestajala. Tele cžaz̄ ſložuja ſo ſ džela na to, ſu ſkaly a pjerſchce naſcheje ſemje wſchelako na ſo ſkladzene, ſ džela tež na to, ſo ſo w tutych ſamjenitnych a pjerſchzowych

worschtach wſchelake ſrostlinſſe a ſwérinske powoſtanki nadéndu, kotrež ſu ſo po cžazu wuryle a kotrež ſo wot nětežiſchich roſtlinow a wot nětežiſcheje ſwériny roſdželuja. Po tym ſudža wucžem, ſo ſu dýrbjale pſched cžaz̄, i kotrež je cžlowjetwo na ſemi ſastupilo a ſemja ſwój nětežiſchi ras doſtała, druhe cžaz̄ bycz: druhé, prěniſche periody ſtworjenja ſweta.

Tola nam dotal ani hiſcze ſnate njeje, ſak ſu wſchelake ſamjenje a ſkaly a pjerſchce naſtale, ani njeſhu wſchē worſcht wſchudžom po ſamym rjedze ſworschtowane a jaſnje wot ſebje roſdželene. Teho dla tež njeſhu ani ſudženja wucžených, ani podložki, na kotrež ſo tute ſudženja ſložuja, jako njeſhabla ſweroſcz pſchipóſnate; kaž ſo najstarsche ſtawisny ludow do baſkov a mythow ſabluđa, tak ſabluđa ſo tež najstarsche ſtawisny naſcheje ſemje i wjetſcha do teho, ſchtož ſu ſebi mudri tuteho ſweta po ſwójim roſumje wumyſli. Dale mam⁹ tež wopomnicz, ſo je ſo hac̄ dotal ſrjedžna Mójsia, hdzež je něhdyn kolebka wſchego cžlowjetwa ſtala, wot ſtarozitnoſezerjow jara mało pſchepytala, a ſo nam ſwiate piſmo wo dwemaj podawkomaj praſtareho cžaz̄a powjeda, kotrejuž wſli na ſwójkowne roſwivanie ſemje a na roſwivanie wſchech roſtlinow a wſcheye ſwériny žana wědomoſcz wo pſchirodze ani ſapſchijecz a ani wuměriež njeſože; tej podawfaj ſtej ſi prěnja Bože poſklec̄e, kotrež je Bóh nad ſemju wuprajil, dokelž ſtaj prěnjej ſtarschej wſchego cžlowjetwa ſhreſchiſloj, a ſi kotrež je tež wſcha ſwérina ſi ničomnoſci poddata (pſch. 1. Mójs. 3, 17 a Rom. 8, 20.) a ſi druha lijenza, pſches kotrež bu ſemja hac̄ ſi najwyschſhim horam ſi wodu pſchifryta a buchu wſchē ſiwe bježa na ſuchej ſemi ſaniczene bjes tych, kotrež buchu i Roachom w kaſhežu wukhowane. Hdz tež wſchelake wucžby mudrych wo naſtaczu ſemje ſi powjescz wo ſtworjenju ſweta, nam w Božim ſłowie podatej, ſo njeſnejſu, dha tola njeſoža ſweroſcz Božego ſłowa potorhac̄. Hrěch je, kotrež je cžlowjekoje knihy Božeje ſtwórbj ſaſyglowal, a wumogenje je, kotrež je wotewri. Mjes ſapocžatkom wſchego hrěcha a mjes dokonjenjom wumogenja ſpóſnawanie Božeje ſtwórbj ſtajnje poſkražuje; tola ſeženu, kotaž naž wot doſpolneho ſpóſnawania dželi, njeſože cžlowjek nihdy potorhac̄: hrěch je ju mjes Božeje ſtwórbu a mjes cžlowjekom poſtajil.

Schtó paſ je tule ſtawisny wo ſtworjenju ſweta poda, kaž ju nam biblija powjeda?

Bjese wſchego dwela je ju Bóh hižo prěnim cžlowjekam ſjewiſ. Njebyli Bóh to ſjewiſ, njebyli ſe ſtajneje ſtawisny ſi ſwój ſi Bóhom, ani ſwoje ſtejnjeſe na ſwecze prawje ſpóſnac̄ mohli. Brashez ſo jenož mohli, hac̄ je Bóh tele powučzenje prěnimaj cžlowjekomaj pſches wiđenie (viſion) poda, abo hac̄ je wón ſi nimaj rěčał ſi ritom, kaž je Bóh něhdyn ſi Mójsaſzom hiſcze ſot woblicža ſi woblicžu, kaž cžlowjek ſe ſwójim pſcheczelom rěčał (2. Mójs. 33, 11; 4. Mójs. 12, 6 atd.). Nascha powjescz njeſpomni nam ſi ničim, ſo ſtaj prěnjej cžlowjekaj tule powjescz pſches wiđenie doſtałoj; my paſ na měſeze ſpóſnajemy, ſo ſo wona nam jako powjescz jednoreho podawka poda. Teho dla mam⁹ ſo ſa to roſbudžic̄, ſo je Bóh ſi cžlowjekom rěčał. Schtož je nětko Bóh prěnimaj cžlowjekomaj wo ſtworjenju ſweta ſjewiſ, to podaſchtaj ſe wſhemu wažnym a ſnamjenithm. Schtož běſche ſo ſa jich žiwenje ſtalo, ſwojim džecžom a potomnikam. Tele powjescze buchu wobkhowane wot ſplaha bohabojaſnych (1. Mójs. 5) ſe ſwernym wopmnenjom, a ſamo pſchi ſměſchenju rěčow njeje ſo ſweroſcz jich wopſchijecža wobſchkođila (1. Mójs. 11) a ſe ſpóſnawaniem a ſi cželcowanjom wěrnehho Boha ſu ſo wot naroda ſi narodej namrèle, domiž njeſbuchu ſi Abrahamom duchowne namrèleſtwo wuſwoleneho naroda. Hdz ſu ſo naſche powjescze napiſale, njeſhodži ſo ſi wěſtoſczu wobkručiež, tola naſſteřiſho hižo doſli ežaz̄ do Mójsaſza, kotrež je ſtawisny wo ſtworjenju ſweta jako pſchipóſnate piſmo do Thora abo do knihow ſakonja Izraelſkeho luda pſchijal.

I. 4.—17. ſchtuczka. S dokonjenjom ſkutka ſchecz dnjow ſapocžinaju ſo ſtawisny roſwivania ſeňſkeho ſweta. Wročzo poſkaſujo na horjeka jenož ſi krótka naſpomnjene ſtworjenje cžlowjeka na ſchecz džen roſprawja ſo nam najprjedy wobſchernje, ſak je Bóh cžlowjeka ſtworil, kajke wobydlenje je jemu pſchipokafal a ſchto běſche jemu pſchikafal, ſo mohla ſo jeho ſwera wobkručiež.

Wot nětko njenaložuje ſo jenož wſchedne ſłowo Bóh, ale ſtajnje: Bóh tón Knjes. Hdz je mjenujz rěč wo Bohu po wſchitkownje po jeho njevidzomnych možach, po jeho wſchehomozy, mudroſči a po jeho wſchejdohladnoſci, ſi kotrež ſo niz jenož na wſho pwoſchitkowne, ale tež na wſho ſenotliwe do cžaz̄a dohlada, kaž móže jeho tež pohan ſpóſnac̄ a ſacžuc̄, dha ſteji pwoſchitkowne

łłowo Bóh; hdz̄ paf je wo nim ręcz̄ jako wo Bohu swjaſka, jako wo tym, kotryž je se ſwojimi wuſwolenymi ſ woſebithym ſwjaſkom ſo ſwjaſał, a kotryž je ſo nad nimi paf po ſwojej ſmilnoſci, paf po ſudzenju jako ich Bóh ſjewil a ſo jim ſpōſnac̄ dał, dha rěka wón Kneſ. Schtóż na to ſedźbuje, pytnie tóule roſdżel po wſchem starym testamencze.

Sjednoczenie łałowow: Bóh tón Kneſ ma wobſwedežic̄, Jehovah (tón Kneſ) njeje žadyn druhi kiba Elohim (Bóh), Bóh, kotryž je ſo ſe ſwjaſkami ſtworjeniom ſwjaſał, žadyn druhi kiba tón, kotryž je nad nimi poſběhnjeny, Bóh iſraelski žadyn druhi, kiba ſtworiczel ſwēta.

So njebychu židža mjeno „Jehovah“ njeužitnje wuživali a 2. kaſnju (2. Mójs. 20, 7) prawje frucze džerželi, njejſu wonie tele mjenno ſenje trjebali, ale ſtajnje, hdz̄ je wonie w starym testamencze nałožowane, ežitali adonai, tón Kneſ. Tak je ſo ſtało, ſo ſlōnčnje wjazy njeſnajachu, hac̄ ma ſo jemu rjez Jehovah abo hinaſ. A teho dla je Luther wſchudžom tam, hdz̄ je w hebrejskim tereze Jehovah piſane, ſtajū KNEŠ ſe ſamymi wulkimy piſmikami; hdz̄ paf w hebrejskej ręcz̄i ežitasch adonai, je Luther piſał Kneſ, jenož ſ dwemaj wulkimaj piſmikomaj.

(Poſractzowanje.)

Miſjonska ſchtuežka.

O, džicze won na wſchitke vucze,
Tych ſabłudzenych pſchiwjecze,
Zim ruzi podawajcze rucze,
A k Jeſuſej je pſcheprſcheze.

To njebo je pſchi uaſ na ſemi,
We wérje na nje hladamy,
Kiz w jenej wérje budža ſi nami,
Tež tym je njebo hotowe.

O, duž dha chzemy w Božim mjenje
Sa pohanow dženž woprowac̄,
Nam mytowane budže rjenje,
Hdyž pſched Bohom b'dža ſi nami ſtac̄.

Tam budžem wſchę junu widžec̄,
Kiz ja nich ſm̄y tu dawali,
Tam budža woni ja waſ ſwēdežic̄,
Ezi ſu, kiz ſu nam pomhali. E. Helaž.

Naschemu evangeliſkemu ludej

Evangelszy kſcheczijenjo, fotiž běchu ſ zyłego kheržorſtwia k jéſdej ſa ſnutſkowne miſjonskwo w Straßburgu ſhromadženi, ſu nam tn poruczoſce dali, pſchi ſapočatku noweho lětſtotetka ſe łałowom ſo na naſch lud wobročic̄. W jich mjenje my ręczimy, kaf̄ to nam ſwiatocza hodžina ſo ſlōnčazeho a ſo ſapoczązeho lětſtotetka na ſwēdomnie połoži.

Bóh je w minjenym lětſtotetku wulke na naſchim ludu kaf̄ na zyrfwi reformazije ežinil. Pſched ſto lětami běſche naſch wotzny kraj roſtorhaný, wot franzowskeho ſwētpſchewinjerja jemu ſaniczenje hrožesche. Dženža ſm̄y my we wóhnju dobywaſkich bitwów hromadže ſwołani ſjednoczeny lud. Tehdom ležesche evangelska zyrfkej pod ſpſchahom pusteho ſwētneho ſmyžlenja, fotrež žaneho ſiweho Boha a wumoznika njeſnajesche. Dženža my ſaſo wém̄, ſhto ma ſa wutrobu, dom a lud evangelske kſcheczijanſtvo rěfak̄. ſu my a pomožy wuſwobodžazych wójnów ſo duch ſwētpſchewinazeje wérj wunarodži. Sbudzenje k nowemu ſiwenju w Boži duchow ſi prócha poſběhnij. Młozni předarjo dobuchu ſo ſ mozu ſwojeje wérj nutš k ludowej wutrobie a pobožui kſcheczijenjo ſwiaty wohén ſiweniu. Dale a bohatſcho ſo theologiska wēdomnoſc̄ w ſwiatym piſmje potajene poſklady mudroſeze a poſnacza roſwiwaſche k hluſhemu ſaloženju wérjazeho ſiwenja. A wožiweni kſcheczijenjo podachu ruku k dželu, najprjedy ſwontowneho, potom ſnutſkowneho miſjonskwa. ſ dobrym prawom ſo 19. lětſtotet miſjonski lětſtotet evangelskeho kſcheczijanſtwa mjenuje. Wſchitke tele dopomijecza a nadobycza dyrbja naſchu dufchu ſ ponižnym džakom napjelnic̄.

Tež na mernym prázowanju narodow je naſch lud pſches ſprózniwe dželo w městach a na wſach, w dželařnach a fabrikach pod Božim žohnowanjom ſi wuſpěchom džela měl. Kaf̄ w žamym čaſhu předy je ežlowjetwo dopjelnjujo Božu pſchitaſnju: „Cžińče

žebi ju poſdanu!“ naſuſlo ſemju a jeje možy wobknježic̄. Tak nam ſtaré lětſtotetka na kónzu napohlad džiwnego poſběhnjenja zyłego ludoweho ſiwenja, nowe pſchi ſwojim ſapocžatku ſubjenje mózneho dale ſpěchowanja. A hdz̄ te ludy, w kotrychž je poſtāczenje reſormazije ſi najwjetſchim wuſpěchom ſkutkowało, pſchezo čežo wo ſtatne a narodne wobſtacze ſo bědža, ſo evangelske kſcheczijanſtvo Bohu džakuje, ſo je ſo jemu wſchitko wulke a kraſne, ſtiož je dozpiło, ſdželiło jako herbej a ſtražnikej tych ſubłów, kiz buchu jej w reformaziji zyrfwie Chrystuſhoeje wobradžene.

Tóle blyſtežazhy wobras ma wſchak tež ežemny druhi boſ. Roſwiwanje ſwētnych možow je ſwētnej myžli k naſtrōžazej ſylnoſci naroſc̄ dało. Pſchi dželaniu ſ naturſkimi možami je hladanje ſiwenja dufche cžerpiło. Pſchi džele w ſtworbje je džel džecži 19. lětſtotetka ſtworiczel ſabył a wotpad wot Boha a wſchego bójſkeho, kaž ſylniſchi bycz njemóže, je daloko a ſcheroſo pſchiſchol. Tež pola jich wjele, kiz k zyrfwi ſo džerža, je kſcheczijanske ſmyžlenje pocžepiło a duch ſo poſdacza Bohu je wotebjerat; woni ani ſwoju wožobu ani ſwoje wobſedženſtvo do ſlužby Božego kraleſtwa njeſtaja. Cžek ſe braci ſereja na dobrých možach naſchego ludoweho ſiwenja; njepočzivoſc̄ a žadoczivoſc̄ pſchiſhovatej pola młodych a starých a kaſtej we wſchę ſchtantach myžl ſa ežiſtoſc̄ a dobre waſchnje a ſahubitej ſwōjne ſiwenje, fotrehož hajenje běſche něhdyn pſchta naſchego luda. A ſjawny duch, wotdželeny wot ſjewjenja Božego njeſakta wjazy, kaž by dyrbijal, wěžne porjady Bože pſcheczivo jich wupuſczerjam a ſwiatocz a wérj pſcheczivo jich ſazpiwarjam. W ſwēze, kotryž nětko bôle hac̄ hdz̄ předy k ſwiatemu wobſtaczu a poſractzowanju ſiweniſtich možow evangeliſta potřeba, je evangeliſton wot jich wjele, hewaſ ſhmanych ežlowjekow pſchepoſnaty a ſazpity.

Naježdſho tale muſa na poli towarſchneho hibanja ſkutkuje. Bjes dwěla je ſaſtupjenje dželaczeſſeho ſchtanta jako ſobu poſtajazeje mož do kſcheczijanskeho ſwēta podawſ ſi najſylniſchimi ſežehwſkami, kotryž ſo ſlōnčaze lětſtotetka podawa a pſchewinjenje ſi teho wuroſzonych wojowanjow nojczežſchi nadawſ, kotryž nowemu lětſtotetku ſawostaji. Statej hiscze ſa tole wojowanje ſylna brón pobrachuje, wodžazym ſchtantam jažne ſroſymjenje, zyrfwi prawe ſłowo měra. Wulke ſaminowanja na wſchę ſobach ſu duchow ſmuczile, wutroby hórke ežinile, ſnapſcheczne dowěrjenje pſches hordocz a ſawiſcz morile. Němſke khežorſtvo we wutrobie Europiſteje ležože a w běhu lětſtotetkov do ſkriedžsny wſchitskich roſbudžazych wojowanjow duchow ſtajene, budža ſo na pſchedželaniu praſchenjow pſches towarſchne (ſozialne) hibanje naſtathch na přenim měſcze wobdželicž dyrbjecž. Wot ſwiatemu ſaloženja je nowe khežorſtvo tóle nadawſ poſnało a k jeho dopjelnjenju nowe pucze naſtupilo. Evangelska zyrfkej pak bu hižo wo ſkriedž lětſtotetka pſches Wichernewy proſecziski hluž wubudžena we wſchę ſwojich ſiwej ſtawach ſi modlenjom a dželanjom ſobu pomhac̄ na wuhojenju ſchfodow a muſow ludoweho ſiwenja. Tole namožwjenje njeje njeſklyſhane wostało. Bohate ſkutkowanje luboſeze, kiz ma ſorjeň we wérje, je w evangelskej zyrfwi ſakęžel, je někotru ranu na ludowym ežele ſahoſilo a pucz k wujednanju ſchtantow bjes ſobu poſaſalo.

Ale wjazy je nuſne, hac̄ je ſo hac̄ dotal ſtało. W evangeliſkim kſcheczijanſtve dyrbi to pſchewedeženje k mož pſchińcž, ſo je evangeliſton jeniczke ſeſtivo k wuſtrowjenju naſchego ludoweho ſiwenja a k dowiedženju trajazeho měra w naſchich towarſchnych wojowanjach. Woporniwoſc̄, fotraž naſchich wotzow we wérje k temu wabjeſche, ſublo a frej wjeſele woprowac̄, dyrbi ſaſo wotuežic̄. Schtóż je w evangiliu wot Chrysta wěžne ſublo namakał, ſeinske ſublo ſa dowěrjeny punt wobhladuje, ſa fotrehož naſoženje k wyschſkim ſamylam a w ſlužbje bližſeheho ma ſwojemu Bohu ſamolwjenje dawac̄. Schtóż je poſnał, ſo ſm̄y wſchitzy pſches Chrystuſha ſi Bohom ſiednani, bratſja, ſo ſa to ſtara, ſo by ſo wſchemu ſwěrnemu dželu mſda doſtała, ſo by ſylny ſlabemu ſlužil a kóžda muſa w prawym čaſhu pomož namakała. Schtóż hnadi Božu, fotraž naſz w Chrystuſzu ſbóžnych ežini, ſam na ſwojej wutrobie naſhoni, ſo w ponížnoſci k padnjenym a ſhubjenym poſkili, ſo by jich ſaſo na prawy pucz dowiedļ. Bohabooſnoſc̄ a ſwěrnoſc̄, dobre waſchnje a pôzciwoſc̄ w domje, prawdoſc̄ a ſprawnoſc̄ w ſjawnym ſiwenju roſtu jenož na polu wérj, fotraž je w evangiliu měr ſwēdomnia, móz noweho ſiwenja namakała.

Cžińče poſtu a wěcež do evangeliſta!
S tym ſłowom, wótrischim hac̄ mječom, je Jeſuſ Chrystuſ

pschipowiedzanie njebieskeho kralestwa sapoczał. Wón wschitkim lętstotekam pucz wumozienia a sboža pokaze. So byschtej kózdy schtant a powołanie swoju winu pósnałej a swoju pschiblusknoścę dopjelnilej, na Bożim kralestwie żobu dżelacż, je sapoczątk połepshowanja. Bohu budż dżak! hiszce žu w naszym wóznym kraju kęzejaze městnischęza evangelskieje wérę a wjezialeho zyrfinskego žiwjenja. My sadwelowacż njetriebam, ale dyrbim nadziju mécz. Też tam, hdżez derje njeſteji, móže žo psches Božu hnadu sažo polepshicż. Wschitkich evangelskich naschego luda, wýšokich a niskich, bohatych a chudych, napominam, stanęż k swijatemu wojowanju a k khutnemu dżelu sa wýszke kubla evangelskieje wérę a žiwjenja. Hdżż wschitz, kij do wérnosze ſbóžnychčinjazeho evangelijs a do pschichoda luda reformazije wérja, hromadże stupia a ja to smužicze w sjanym žiwjenju ſastupia, potom Bóh nasche modlitwy wublychi a nowe ręki ſwiateho ducha wuliwa, kij móže žam wobnowienje naschego luda dokoniecż. W Bożim kralestwie ženje posdże njeſteji, žo wróćicż. Ale je wulki čaſ. Teho dla wróćzo k staremu evangeliu a do przedka ſ Bohom!

1. wulfeho rózka 1900.

Zentralny wubjerk ſa ſmutskowne miſionſtvo nascheye evangelskieje zyrfwe.

Pschispomnjenje: Nětko ſezéhuja jako podpiſma mjenia ſławnych muži, kij ſi wutrobu a ſe ſtukom ſteja w dżele ſmutskownego miſionſtwa. Se wſchich dželów naschego wózneho kraja c̄itamy jich mjenia. Tole napominanje žame je žo redaktorej direktuje wot pschedbzyd ſentralnego wubjerkia ſmutskownego miſionſtwa pschibóžalo ſi tej pröſtu, ſo by jo naſhemu ſerbſkemu ludej w „Pomhaj Bóh“ jako w ſerbſkim čaſopiszu ſmutskownego miſionſtwa wotežiſchezał. Sswieſzelaze je, jo tam ſnaja tež naſch ſerbſki čaſopis a žu ſo dopomili na naſch ſerbſki ludo. Hnijaze a ważne a khutne žu te ſłowa, kotrež ſo k naſhemu evangelskemu ludej pschi pschedbzenju do nowego lętstotekta poręcza. Njeſteji wone tež žiwý wothlóz bjes tobu, lubi ſerbſki ludo, namakaja — a naſh wabja, ſo bychmy ſebi ſlubili, ſo chzemy tež po nich c̄iniež k naſhemu a k sbožu naschego zyłego evangelskeho luda.

Wſchelake ſi bliſka a ſi daloka.

Dokelž dań pschetož wýſhysche ſtupa, žu tež naſche nalutowańje niſowane, dań powyſhicż. S tym je wulka wobežnoſcę ſa naſche nalutowańje naſtała, dokelž tež ludžo, kij žu nalutowarnjam ſwoje pjeniſeſ do knihow płačili, ſebi je wróćzo žadaja, ſo bychu druhđe wýſhyschu dań doſtali. Duž ſo tež naſche nalutowańje dlejicž nježmědža, dań na nalutowańſte knihe hnydom powyſhicż. Pschi tutej ſkładnoſczi ſo tež ſažo poſkuſuje, ſchtož ſmny hižo wubehnyli, ſo derje njeſteji, nalutowańje a wupožečeńje ſa mjeniſche wóznej ſaložicž, pschetož tajfa poſkladniſa dyrbi wéstny ſaložk mécz, na ſotrymž móže tež materialnje živa bycz. Naſutowańja, kotrež ma dobrý ſcheroſi wokrjež, ſo tež tajſich čaſow, hdžez dań khětſje pschibywa a potom ſažo nahle pada, bojež njetrieba. Pschetož teho móžem ſo wěſeje nadžecž, ſo tele wurjadne a njenadžite wobſtejnoscę, kotrež žu nětko w pjeniſnych naležnoſczech ſastupile, dolho njetraja a ſo ſo tež tak khětſje minu, kaž žu pschiby. Wina je ſi wěſtoscžu tež nětčiſcha wójna w Transvaalskej. Kunje nětko chzemy ſo Bohu džakowacż, ſo mam ſa naſche nalutowańje, kotrež naſhim lubim ſserbam w čežnoſczech k bojeſteja.

Hnydom pschi přenim ſendženju ſakſkeho ſejma je ſo wuſradžowało wo nowej želeſnizu, kotrež ma ſo wot Wóſborka psches Radow a Ramjeñz do Wulkeho Hajna natwaricž. Sapóžlanzy naſchich wokrejſow, woſebje naſchej ſerbſkaj ſapóžlanzaj ſi móznym ſłowom ſa tule želeſnizu wustupiſchtaj. Woſebje ſo raſnje wo to proschesch, ſo njeby ſo ſtawor tejele želeſnizu dlejilo, ale ſo by ſo wona po móznoſci hnydom a khětſje natwarila. S roſrēčowanja wſchaf běſhe tež blysſecž, ſo wſchaf ſo pschi tym twarje na nowe žadanja wéstnych stronow, kotrež bych ſeleſnizu radý bliže měle, džiwacž njeſmě a njeſmě. Kaž jara ſznamo žu tele žadanja dobreje pschicžiny, budža tola tele prözowanja podarmo. Po dolhim bědženju je nětko ſkōcžnje čaſ pschiby, ſo dyrbi ſo želeſniza, lętžežatki hižo wuproſchena, natwaricž. Duž budžm wjeſheli, ſo ſkōcžnje w naſchej połnóznej Lujzíz doſtanem, wo čgož ſmny ſo taſk dolho prözowali. Sswieſzelaze je, ſak ſtaj naſchej ſapóžlanzaj ſa nowu želeſnizu ręčałoj. Nadžejm ſo teho, ſo wonaj

tež taſ ſmužicze wustupitaj ſa wuproſchenu želeſnizu, kotrež ma ſo wot Rakez do Hródka natwaricž. Ta je ſi najmjeñſha runje taſ ważna a nuſna a naſchej ſapóžlanzaj mataj w rukach, ſo ſkōcžnje wýſhnoſcę k tutej nuſnej želeſnizu pschibylinu ſežinja.

Prozež pschecžiwo Marcžinkowej w Błozanach, kotrež wiſnu dawachu, ſo je ſpýtała ſwojemu pschichodnemu ſynej ſi jědom ſawdacz, a kotrež je ſo kónz ſańdzeneho lěta wot pschibazneho žuda ſi jeje ſańdzienjom ſkōcžil, ſměje ſo ſi nowa psched pschibaznem ſudom, dokelž je khežorſtowoy ſud přeni wuſhud ſběhnyl. Khežorſtowoy ſud paſ ſo ſi tym ſabjeracž nima, hacž je wina dopokasana abo niž, jenož ſa tym ma ſo praschecž, hacž je ſo pódla někajki prawiſniſki ſmylk ſtał. Ženiežy tajſeje ſwonkowneje pschicžiny dla je ſo přeni wuſhud ſběhnyl, dokelž njeſzku tolmaczej ſi nowa pschibacž dali a jeho na předawſchu wot njeho datu pschibahu pokasali. Duž ſo wuſhudženie ſi nowa ſtanje.

Sakón, ſo maja ſo starobne pschilohi w Šakskej na stat pschewſacž, ſo w bližſhim čaſu w ſakſkim ſejmje dowuradži. Ŝejm jemu powyſchitownje pschilohuſuje. Ženiežte pschemenjenje je ſejmſki wubjerk činił, ſo je poſtajíł, ſo njeſmě žana ſchulſta woſada wjazy podpjery doſtacž, hacž wopravdze starobnych pschilohow wučerjami płačzi. Derje je, ſo tónle ſakón do žiwjenja ſtupi.

Nowy pruski ſejm je ſo ſažo k nowemu wuſradžowanju ſhromadžil. Wón ſměje ſažo wo kanalowym ſakonju wuſradžecž, kotrež je poſledni ſejm wotpoſkaſal. Tehdom žu konſervativni ſapóžlanz pschecžiwo njemu hložowali, woſebje džiwajo na to, ſo móhl natwarjomy ſanal ratařtu ſchłodžicž, dokelž jenož induſtriji ponha. Hdžż budže něhdže tola pschewſwedeženje konſervativneje ſtronu to žame, ſo jej to ſa ſlo mécz njeſmě, dokelž ma tola kóžy ſapóžlanz ſo po ſwojim ſmutskownym pschedbzwedeženju roſbudžicž.

Dobre poſtajenia ma tež nowy běrgařſki ſakón w naſtupanju hracža a wjetowanja. Hdžż něchtó druhemu něchtó doži psches hracže abo wjetowanje, ſebi wón tajku žadanku psched ſudniſtowm wuſkoržicž njeſmě. Schtož paſ ſo ſchtož dobrowólnje pschi hracžu a wjetowanju wuplačžil, ſebi wróćzo žadacž njeſmě. Pschecž je, ſo by tónle ſakón tež dobre plody w žiwjenju měl a někotreho lohkomyſlnego ſakhowaļ ſched njeſbožom, do kotrehož je někotryžku padnył praweho roſmyſlenja ſbhyſchi we wjeſhelym towarſtwe ſchibałyč ſtowarſchow.

Sendželženjo, kij jene poraženje po druhim na bitwiſhczu poczeſtpja, pschi tym c̄i hordacžkojo a khróblaſkojo wostanu, kotrež ſu ſtajnje byli. Naſcha wýſhnoſcę je pschi wſchém njeprawje ſendželžanow jim pschecželnivje ſmyžlena wostała. Schto ma nětko ſa to? Sendželženjo ſo naſchich lódžow na pucžu do Afriki možuja wudawajo, ſo tworj a brónie ſa Burow ſobu wjeſu. Boni je do pschiftawa niſuju a tam je pschepytua. Tole ſtroblenje je pschecžiwo wſchemu ludowemu prawu, a čaſ by był, ſo bych ſo ludy ſjednočile a ſendželžanam prajile a dopokasale, ſchto je prawe a njeprawe.

Dobrowólne ſmilne dary ſa wbohe hłodne džecži w Afrizy w ſſerbach naſdate:

Dotal naſromadžene: 2717 hr. 62 np.

S Michalskeje woſady:

P. w Rabozach	6 =	=
St. a M. P. a M. St. w Budyschinje	5 =	=
Nowakę džowka w =	3 =	=
A. w =	4 =	=
M. F. w =	2 =	=

Hromadže: 2737 hr. 62 np.

W mjenje wbohich hłodnych džecži praji džak

Gólež, redaktor.

Dalishe dobrowólne dary ſa wbohe armeniſſe ſyrot:

Wot Bułecžaňſkeho miſionskeho towarſtwa 10 hr. — np.

H. w Nadžanezach 1 = 50 =

Hromadže: 11 hr. 50 np.

W mjenje wbohich ſyrotow praji wutrobný džak

Gólež, redaktor.